Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

21 päivänä joulukuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 2003/87/EY — Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmä — Velvollisuus palauttaa päästöoikeuksia unionin jäsenvaltioiden ja useimpien kolmansien maiden välisten lentojen osalta — Päätös N:o 377/2013/EU — 1 artikla — Tilapäinen poikkeus — Sveitsissä sijaitseville lentopaikoille saapuvien ja niiltä lähtevien lentojen jättäminen kyseisen poikkeuksen ulkopuolelle — Kolmansien valtioiden välinen erilainen kohtelu — Yhdenvertaista kohtelua koskeva yleinen periaate — Soveltumattomuus

Asiassa C-272/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (muutoksenhakutuomioistuin (Englanti ja Wales) (siviiliasioita käsittelevä jaosto), Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 6.5.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.6.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Swiss International Air Lines AG

vastaan

The Secretary of State for Energy and Climate Change ja

Environment Agency,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz (esittelevä tuomari) sekä tuomarit E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: hallintovirkamies I. Illéssy,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.5.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Swiss International Air Lines AG, edustajinaan J. Robinson ja M. Croft, solicitors, D. Piccinin, barrister ja M. Chamberlain, QC,

— The Secretary of State for Energy and Climate Change, edustajanaan N. Cohen, barrister,

— Environment Agency, edustajanaan J. Welsh, solicitor,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään M. Holt, avustajinaan R. Palmer ja J. Holmes, barristers,

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan P. Grasso, avvocato dello Stato,

— Euroopan parlamentti, asiamiehinään J. Rodrigues, R. van de Westelaken ja A. Tamás,

— Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M. Simm ja K. Michoel,

— Euroopan komissio, asiamiehinään K. Mifsud-Bonnici ja E. White,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.7.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee poikkeamisesta tilapäisesti kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetusta direktiivistä 2003/87/EY 24.4.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 377/2013/EU (EUVL 2013, L 113, s. 1) pätevyyttä, kun otetaan huomioon yhdenvertaista kohtelua koskeva yleinen periaate, ja SEUT 340 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Swiss International Air Lines AG (jäljempänä Swiss International) sekä Secretary of State for Energy and Climate Change (energia- ja ilmastonmuutosasioista vastaava ministeri, Yhdistynyt kuningaskunta) ja Environment Agency (ympäristövirasto, Yhdistynyt kuningaskunta) ja joka koskee päätöksen N:o 377/2013 pätevyyttä ja niiden kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien korvaamista, jotka Swiss International on palauttanut vuoden 2012 aikana liikennöityjen Sveitsiin saapuneiden ja sieltä lähteneiden lentojen osalta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2003/87

3 Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13.10.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY (EUVL 2003, L 275, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna 19.11.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/101/EY (EUVL 2009, L 8, s. 3; jäljempänä direktiivi 2003/87), 12 artiklan 2 a kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hallinnoivan jäsenvaltion on varmistettava, että kunkin vuoden huhtikuun 30 päivään mennessä kukin ilma-aluksen käyttäjä palauttaa liitteessä I tarkoitetusta ilmailutoiminnasta, jonka osalta se on ilma-aluksen käyttäjä, edellisenä kalenterivuonna aiheutuneita ja 15 artiklan mukaisesti todennettuja kokonaispäästöjä vastaavan määrän päästöoikeuksia. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän kohdan mukaisesti palautetut päästöoikeudet mitätöidään sen jälkeen.”

4 Kyseisen direktiivin 16 artiklan, jonka otsikko on ”Seuraamukset”, sanamuoto on seuraava:

”1. Jäsenvaltioiden on annettava säännökset seuraamuksista, joita sovelletaan tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden säännösten soveltamisen varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi nämä säännökset ja ilmoitettava sille niihin vaikuttavista myöhemmistä muutoksista viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava niiden toiminnanharjoittajien ja ilma-alusten käyttäjien nimien julkistaminen, jotka ovat rikkoneet tämän direktiivin vaatimuksia palauttaa riittävä määrä päästöoikeuksia.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos jokin toiminnanharjoittaja tai ilma-aluksen käyttäjä ei viimeistään kunkin vuoden huhtikuun 30 päivänä palauta toiminnanharjoittajan tai ilma-aluksen käyttäjän edeltävän vuoden päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia, tämä on velvollinen maksamaan liikapäästöistä sakkoa. Tämä liikapäästösakko on 100 euroa kutakin sellaista aiheutunutta hiilidioksidiekvivalenttitonnia kohti, jonka osalta toiminnanharjoittaja tai ilma-aluksen käyttäjä ei ole palauttanut päästöoikeuksia. Liikapäästösakon maksaminen ei vapauta toiminnanharjoittajaa tai ilma-aluksen käyttäjää velvoitteesta palauttaa kyseisiä liikapäästöjä vastaava päästöoikeuksien määrä palauttaessaan päästöoikeuksia seuraavan kalenterivuoden osalta.

– –”

Päätös N:o 377/2013

5 Päätöksen N:o 377/2013 johdanto-osan neljännen, viidennen, kuudennen ja yhdeksännen perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”(4) Kaikkia kolmansien maiden kanssa tehtäviä unionin ilmailualan sopimuksia koskevissa neuvotteluissa olisi pyrittävä turvaamaan unionille joustavuus, jotta se voi toteuttaa ympäristötoimia, myös siltä osin kuin kyse on toimenpiteistä ilmailun ilmastonmuutosvaikutusten lieventämiseksi.

(5) Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö (ICAO) on edistynyt pyrkimyksissä hyväksyä ICAOn yleiskokouksen 38. istunnossa, joka pidetään 24 päivästä syyskuuta 4 päivään lokakuuta 2013, päästövähennystoimien maailmanlaajuinen kehys, jolla helpotetaan markkinapohjaisten toimenpiteiden soveltamista kansainvälisestä ilmailusta peräisin oleviin päästöihin, sekä maailmanlaajuisen markkinapohjaisen toimenpiteen kehittämisessä. Tällainen kehys voisi edistää merkittävästi hiilidioksidipäästöjen vähentämistä kansallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti.

(6) Tämän edistymisen helpottamiseksi ja lisäponnen antamiseksi on suotavaa lykätä niiden vaatimusten täytäntöönpanoa, joita sovelletaan ennen ICAOn yleiskokouksen 38. istuntoa ja jotka koskevat sellaisissa unionin ulkopuolisissa maissa, jotka eivät ole Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) jäseniä, Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvien valtioiden alaisuuteen kuuluvia alueita tai unionin kanssa liittymissopimuksen allekirjoittaneita maita, sijaitseville lentopaikoille saapuvia ja niiltä lähteviä lentoja. Tästä syystä ei olisi toteutettava toimia ilma-alusten käyttäjiä vastaan niiden vaatimusten osalta, jotka johtuvat [direktiivistä 2003/87] ja koskevat raportointia tällaisille lentopaikoille saapuvista ja niiltä lähtevistä lennoista aiheutuvista todennetuista päästöistä kalenterivuosien 2010, 2011 ja 2012 osalta ja vastaavasta päästöoikeuksien palauttamisesta vuoden 2012 osalta. Ilma-alusten käyttäjien, jotka edelleenkin haluavat noudattaa näitä vaatimuksia, olisi voitava tehdä niin.

– –

(9) Tässä päätöksessä säädetyllä poikkeuksella ei saisi olla vaikutusta unionin ilmastonmuutoslainsäädännön tinkimättömyyteen ympäristötavoitteista ja sen yleiseen tavoitteeseen, eikä poikkeuksen olisi johdettava kilpailun vääristymiseen. Näin ollen ja jotta turvataan direktiivin 2003/87/EY, joka on osa unionin oikeudellista kehystä sen pyrkiessä noudattamaan itsenäistä sitoumustaan vähentää päästöjään vuoteen 2020 mennessä 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta, yleinen tavoite, mainittua direktiiviä olisi edelleen sovellettava lentoihin jäsenvaltioiden alueella sijaitsevilta lentopaikoilta sellaisille lentopaikoille, jotka sijaitsevat tiettyjen unioniin läheisessä yhteydessä olevien tai unioniin assosioituneiden alueiden tai unionin ulkopuolisten maiden alueella, ja lentoihin tällaisilta lentopaikoilta jäsenvaltioiden alueella sijaitseville lentopaikoille."

6 Kyseisen päätöksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Poiketen siitä, mitä [direktiivin 2003/87] 16 artiklassa säädetään, jäsenvaltioiden on pidättäydyttävä toimista ilma-alusten käyttäjiä vastaan mainitun direktiivin 12 artiklan 2 a kohdassa ja 14 artiklan 3 kohdassa vahvistettujen vaatimusten suhteen kalenterivuosien 2010, 2011 ja 2012 osalta, kun kyse on sellaisten lentojen liikennöinnistä, jotka saapuvat unionin ulkopuolisissa maissa, jotka eivät ole EFTAn jäseniä, ETA:han kuuluvien valtioiden alaisuuteen kuuluvia alueita tai unionin kanssa liittymissopimuksen allekirjoittaneita maita, sijaitseville lentopaikoille ja jotka lähtevät tällaisilta lentopaikoilta, jos tällaisille ilma-alusten käyttäjille ei ole myönnetty maksutta päästöoikeuksia tällaiseen toimintaan vuoden 2012 osalta tai, jos niille on myönnetty tällaisia päästöoikeuksia, ne ovat palauttaneet viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä tämän päätöksen voimaantulosta jäsenvaltioille mitätöimistä varten sellaisen määrän vuoden 2012 ilmailun päästöoikeuksia, joka vastaa tällaisen toiminnan todennettujen tonnikilometrien osuutta viitevuonna 2010."

7 Mainitun päätöksen 6 artiklan mukaan kyseinen päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, eli 25.4.2013, ja sitä sovelletaan 24.4.2013 lähtien.

Yhdistyneen kuningaskunnan oikeus

8 Energia- ja ilmastonmuutosasioista vastaava ministeri muutti kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmästä annetulla vuoden 2013 (muutetulla) asetuksella (Greenhouse Gas Emissions Trading Scheme (Amendment) Regulations 2013) kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmää koskevaa kansallista lainsäädäntöä päätöksen N:o 377/2013 täytäntöön panemiseksi.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Swiss International on Sveitsiin sijoittautunut lentoyhtiö.

10 Kyseinen yhtiö hankki vuodeksi 2012 tietyn määrän maksuttomia ja maksullisia kasvihuonekaasujen päästöoikeuksia. Se palautti päästöoikeudet, jotka vastasivat päästöjä, jotka liittyivät ETA:n jäsenvaltioiden ja Sveitsin välillä tehtyihin, kyseisen vuoden aikana liikennöityihin lentoihin.

11 Swiss International nosti High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Divisionissa (Administrative Court) (alioikeus (Englanti ja Wales), Queen's Bench -osasto (hallintoasioita käsittelevä jaosto), Yhdistynyt kuningaskunta) kanteen, jossa vaadittiin yhtäältä pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön kumoamista sen vuoksi, että sillä, että siinä jätetään Sveitsiin saapuvat ja sieltä lähtevät lennot kyseisessä lainsäädännössä, jolla päätös N:o 377/2013 on pantu täytäntöön, säädetyn direktiivin 2003/87 sääntöjä koskevan poikkeuksen ulkopuolelle, loukataan yhdenvertaista kohtelua koskevaa yleistä periaatetta.

12 Toisaalta Swiss International vaati päästöoikeuksien palautuksen, jonka se oli tehnyt ETA:n jäsenvaltioiden ja Sveitsin välillä vuoden 2012 aikana liikennöityjen lentojen osalta, kumoamista. Se vaati toissijaisesti taloudellista hyvitystä hankkimiensa maksullisten, palautettujen päästöoikeuksien arvosta tai mitä tahansa muuta asianmukaista korvausta.

13 Koska kyseinen kanne hylättiin, Swiss International valitti Court of Appealiin (England & Wales) (Civil Division) (muutoksenhakutuomioistuin (Englanti ja Wales) (siviiliasioita käsittelevä jaosto), Yhdistynyt kuningaskunta). Pääasian asianosaiset ovat ottaneet kyseisessä tuomioistuimessa kantaa muun muassa pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön kumoamista koskevaan vaatimukseen. Tässä yhteydessä Swiss International on väittänyt, että päätös N:o 377/2013 on yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastainen siltä osin kuin siinä jätetään ETA:n jäsenvaltioiden ja Sveitsin välillä tehdyt lennot sen direktiivin 2003/87 säännöksiä koskevan poikkeuksen ulkopuolelle, joka on otettu käyttöön lähes kaikkiin muihin kolmansiin maihin saapuvien tai niistä lähtevien lentojen osalta.

14 Vaikka unionin tuomioistuin sen mukaan katsoi 22.1.1976 antamassaan tuomiossa Balkan-Import-Export (55/75, EU:C:1976:8), 28.10.1982 antamassaan tuomiossa Faust v. komissio (52/81, EU:C:1982:369) ja 10.3.1998 antamassaan tuomiossa Saksa v. neuvosto (C-122/95, EU:C:1998:94), että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei sovelleta kaikilta osin, kun unioni kohtelee kolmansia maita eri tavoin ulkosuhteissaan, kyseinen oikeuskäytäntö merkitsee nimittäin yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta tehtävää rajattua poikkeusta, joka koskee ainoastaan tilanteita, joissa unioni on käyttänyt ulkoista toimintaa koskevaa toimivaltaansa muun muassa tekemällä kansainvälisen sopimuksen, jonka vuoksi kolmansien maiden välinen erilainen kohtelu on perusteltua. Kun kyseessä on pääasiassa kyseessä olevien Sveitsiin saapuvien tai sieltä lähtevien lentojen erilainen kohtelu, ei ole kuitenkaan olemassa tällaista kansainvälistä sopimusta tai muuta unionin ulkosuhteiden alalla toteuttamaa toimea.

15 Tätä erilaista kohtelua ei sen mukaan voida perustella myöskään muilla syillä. Sitä ei voida muun muassa perustella sillä, että Sveitsi sijaitsee maantieteellisesti lähellä unionia. Koska päätöksessä N:o 377/2013 säädetty poikkeus kattaa ainoastaan vuoden 2012 aikana ennen kyseisen päätöksen antamista liikennöidyt lennot, se, että sitä sovellettaisiin myös Sveitsiin saapuviin ja sieltä lähteviin lentoihin, ei nimittäin voisi vääristää kilpailua. Kyseisen päätöksen tavoitteen, joka on se, ettei heikennetä unionin itsenäistä sitoutumista kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen vuoteen 2020 mennessä, osalta Swiss International on korostanut sitä, että Sveitsin valaliitto ei ole kyseisen itsenäisen sitoumuksen osapuoli.

16 Energia- ja ilmastonmuutosasioista vastaava ministeri ja ympäristövirasto vastustavat tätä argumentaatiota. Ne ovat väittäneet, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei sovelleta erilaiseen kohteluun, joka päätöksestä N:o 377/2013 seuraa kolmansien maiden välillä kansainvälisten neuvottelujen helpottamiseksi ICAOssa. Vaikka yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sovellettaisiin, lisäksi unionin lainsäätäjä ei ole ylittänyt harkintavaltansa rajoja, kun se ei ole ulottanut kyseisessä päätöksessä säädettyä tilapäistä poikkeusta Sveitsin valaliiton kaltaisiin kolmansiin maihin, jotka ovat läheisessä yhteydessä unioniin tai unioniin assosioituneita.

17 Näissä olosuhteissa Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Loukataanko [päätöksellä N:o 377/2013] unionin oikeudessa vahvistettua yhdenvertaista kohtelua koskevaa yleistä periaatetta sikäli kuin siinä lykätään [direktiivissä 2003/87] asetettujen päästöoikeuksien palauttamista koskevien vaatimusten soveltamista, kun on kyse ETA:han kuuluvien valtioiden ja lähes kaikkien ETA:han kuulumattomien valtioiden välisistä lennoista, muttei laajenneta kyseistä soveltamisen lykkäämistä koskemaan ETA-valtioiden ja Sveitsin välisiä lentoja?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, millaisia oikeussuojakeinoja on taattava [Swiss Internationalin] asemassa olevalle valittajalle, joka on palauttanut päästöoikeuksia ETA-valtioiden ja Sveitsin välillä vuonna 2012 liikennöityjen lentojen osalta, jotta se on asemassa, jossa se olisi ollut, jos lykkäämistä ei olisi jätetty soveltamatta ETA-valtioiden ja Sveitsin välisiin lentoihin? Erityisesti tiedustellaan seuraavaa:

   a) Onko päästöoikeusrekisteriä oikaistava, jotta se kuvastaa pienempää päästöoikeuksien määrää, joka tällaisen valittajan olisi pitänyt palauttaa, jos lennot Sveitsiin ja Sveitsistä olisivat kuuluneet lykkäämisen soveltamisalaan?

   b) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, mitä (jos mitään) toimivaltaisen kansallisen viranomaisen ja/tai kansallisen tuomioistuimen on tehtävä sen varmistamiseksi, että palautetut lisäpäästöoikeudet annetaan takaisin tällaiselle valittajalle?

   c) Onko tällaisella valittajalla oikeus vaatia vahingonkorvausta SEUT 340 artiklan perusteella Euroopan parlamentilta ja neuvostolta mahdollisesta tappiosta, joka sille on aiheutunut, koska sen piti päätöksen N:o 377/2013 seurauksena palauttaa lisäpäästöoikeudet?

   d) Onko valittajalle myönnettävä jokin muu oikeussuojakeino ja jos on, millainen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

18 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta pääasiallisesti tutkimaan, onko päätös N:o 377/2013 pätevä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kannalta siltä osin kuin tilapäistä poikkeusta, josta kyseisen päätöksen 1 artiklassa on säädetty niiden direktiivin 2003/87 12 artiklan 2 a kohdasta ja 16 artiklasta aiheutuvien vaatimusten osalta, jotka koskevat kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien palauttamista vuoden 2012 aikana unionin jäsenvaltioiden ja useimpien kolmansien maiden välillä liikennöityjen lentojen osalta, ei sovelleta muun muassa Sveitsissä sijaitseville lentopaikoille saapuviin ja niiltä lähteviin lentoihin.

19 Päätöksen N:o 377/2013 1 artiklassa tehdään ero erilaisten kolmansiin maihin saapuvien tai niistä lähtevien lentojen välillä; tämä ero perustuu yksinomaan siihen, mihin unionin ulkopuolella sijaitsevaan maahan kyseiset lennot saapuvat tai mistä tällaisesta maasta ne lähtevät. Tällainen ero merkitsee – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa – kolmansien maiden välistä erilaista kohtelua.

20 Siltä osin kuin unionin tuomioistuimelta tiedustellaan, onko päätös N:o 377/2013 pätevä nykyisin Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa vahvistetun yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kannalta, nousee esiin kysymys siitä, kuuluuko kolmansien maiden välinen erilainen kohtelu kyseisen periaatteen soveltamisalaan.

21 Tässä yhteydessä on todettava, että unionin sisäiset politiikat kuuluvat niiden ulkoisten näkökohtien osalta unionin ulkosuhteita koskevan toimivallan piiriin (ks. analogisesti sisämarkkinoiden ja yhteisen maatalouspolitiikan alalla toteutetun toimen osalta tuomio 22.1.1976, Balkan-Import-Export, 55/75, EU:C:1976:8, 14 kohta).

22 Päätös N:o 377/2013 kuuluu unionin ulkosuhteita koskevan toimivallan puitteissa toteutettuihin toimenpiteisiin. Kyseisellä päätöksellä pyritään – kuten sen johdanto-osan viidennestä ja kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee – nimittäin helpottamaan sellaisen kansainvälisen sopimuksen tekemistä ICAOssa, joka koskee markkinapohjaisten toimenpiteiden soveltamista kansainvälisestä ilmailusta

peräisin oleviin päästöihin, ja se on annettu SEUT 192 artiklan 1 kohtaan, luettuna yhdessä SEUT 191 artiklan 1 kohdan neljännen luetelmakohdan kanssa, perustuvan ympäristön alaa koskevan ulkoisen toimivallan perusteella.

23 Ulkosuhteita hoidetaan monenlaisilla toimenpiteillä, jotka eivät rajoitu kaikkien kolmansien maiden osalta toteutettaviin toimenpiteisiin ja jotka voivat näin ollen koskea myös yhtä tai useampaa kolmatta maata.

24 Unionin toimielimillä ja elimillä on ulkosuhteiden hoitamisessa laaja harkintavalta poliittisen päätöksenteon alalla. Kuten Yhdistynyt kuningaskunta, parlamentti ja neuvosto ovat korostaneet unionin tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä, ulkosuhteiden hoitaminen edellyttää nimittäin välttämättä poliittisten valintojen tekemistä. Unionin on näin ollen voitava tehdä poliittisia valintojaan ja tehdä tavoittelemiensa päämäärien perusteella ero kolmansien maiden välillä ilman, että sen on kohdeltava kaikkia näitä maita samalla tavalla. Sen, että unionin toimielimet ja elimet käyttävät ulkopolitiikan alaa koskevia oikeuksia, seurauksena voi näin ollen olla se, että jotakin kolmatta maata kohdellaan eri tavalla kuin muita kolmansia maita.

25 Tässä yhteydessä on korostettava sitä, että unionin oikeudessa ei vahvisteta mitään nimenomaista unionin velvollisuutta, jonka mukaan kaikkia kolmansia maita olisi kohdeltava yhdenvertaisesti. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 65 kohdassa, kansainväliseen oikeuteen ei sisälly kolmansien maiden välistä yhdenvertaista kohtelua koskevaa yleistä periaatetta. Koska yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltaminen kolmansiin maihin rajoittaisi yksipuolisesti unionin toimintamahdollisuuksia kansainvälisellä tasolla, ei näin ollen voida katsoa, että unioni on voinut tunnustaa tällaisen vaatimuksen vahvistamatta nimenomaisesti perussopimuksissa, että kolmansia maita kohdellaan yhdenvertaisesti.

26 Näin ollen unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti EUT-sopimukseen ei sisälly yleistä periaatetta, joka velvoittaisi unionin ulkosuhteissaan kohtelemaan eri kolmansia maita kaikilta osin yhdenvertaisesti, ja talouden toimijat eivät missään tapauksessa voi perustellusti vedota tällaisen periaatteen olemassaoloon (ks. mm. tuomio 22.1.1976, Balkan-Import-Export, 55/75, EU:C:1976:8, 14 kohta; tuomio 28.10.1982, Faust v. komissio, 52/81, EU:C:1982:369, 25 kohta; tuomio 10.3.1998, Saksa v. neuvosto, C-122/95, EU:C:1998:94, 56 kohta ja tuomio 10.3.1998, T. Port, C-364/95 ja C-365/95, EU:C:1998:95, 76 kohta).

27 Swiss International väittää kuitenkin, että kyseisessä oikeuskäytännössä vahvistetaan ainoastaan yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta tehtävä rajattu poikkeus. Sen mukaan kyseistä poikkeusta sovelletaan ainoastaan tilanteissa, joissa unioni on käyttänyt ulkoista toimintaa koskevaa toimivaltaansa muun muassa tekemällä kansainvälisen sopimuksen, jonka vuoksi kolmansien maiden välinen erilainen kohtelu on perusteltua. Päätöksessä N:o 377/2013, joka on annettu kansainvälisen sopimuksen tekemisen edistämiseksi ICAOssa, ei kuitenkaan ole kyse tällaisesta ulkoisesta toiminnasta, joten kyseisestä päätöksestä seuraavan erilaisen kohtelun on oltava objektiivisesti perusteltavissa.

28 Tässä yhteydessä on todettava, että – toisin kuin Swiss International väittää – mainittua oikeuskäytäntöä ei ole ymmärrettävä siten, että sen mukaan unionin suhteissa kolmansiin maihin on lähtökohtaisesti noudatettava yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

29 Tämän tuomion 25 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä pyritään päinvastoin vapauttamaan unionin toimielimet ja elimet yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamisesta kolmansiin maihin, jotta säilytetään niiden poliittinen toimintakyky kansainvälisellä tasolla. Unionin tuomioistuin on todennut yleisesti, että kolmansien maiden välinen erilainen kohtelu ei ole unionin oikeuden vastaista, ja on korostanut sitä, ettei ole olemassa minkäänlaista velvollisuutta kohdella kolmansia maita yhdenvertaisesti (ks. vastaavasti tuomio 28.10.1982, Faust v. komissio, 52/81, EU:C:1982:369, 25 ja 27 kohta; tuomio 10.3.1998, Saksa v. neuvosto, C-122/95, EU:C:1998:94, 56 kohta ja tuomio 10.3.1998, T. Port, C-364/95 ja C-365/95, EU:C:1998:95, 76 kohta).

30 Sen, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei sovelleta unionin suhteisiin kolmansiin maihin, vahvistaa se tapa, jolla unionin tuomioistuin on ottanut käyttöön tämän tuomion 26 kohdassa mainitun oikeuskäytännössä vahvistetun periaatteen. Yhteisöjen tuomioistuin totesi 28.10.1982 antamassaan tuomiossa Faust v. komissio (52/81, EU:C:1982:369, 25 kohta) ainoastaan, että tiettyjen tuontien erilainen kohtelu johtui kolmansien maiden välisestä erilaisesta kohtelusta, päätelläkseen, että kyseinen erilainen kohtelu ei ollut unionin oikeuden vastaista. Samalla tavalla se katsoi, että toimijoiden, jotka myyvät kolmansista maista peräisin olevia tuotteita, erilainen kohtelu, joka seurasi automaattisesti kolmansien maiden välisestä erilaisesta kohtelusta, ei ollut yhdenvertaista kohtelua koskevan yleisen periaatteen vastaista (ks. tuomio 10.3.1998, Saksa v. neuvosto, C-122/95, EU:C:1998:94, 56–58 kohta ja tuomio 10.3.1998, T. Port, C-364/95 ja C-365/95, EU:C:1998:95, 76 ja 77 kohta).

31 Vaikka yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli 22.1.1976 antamansa tuomion Balkan-Import-Export (55/75, EU:C:1976:8) 15 kohdassa bulgarialaisten ja sveitsiläisten juustojen vertailukelpoisuutta, on katsottava – kuten parlamentti on todennut unionin tuomioistuimelle esittämissään huomautuksissa –, että kyseinen tarkastelu oli luonteeltaan täydentävää, eikä se voi näin ollen saattaa kyseenalaiseksi kyseisen tuomion 14 kohtaan sisältyvää toteamusta, jonka mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei sovelleta unionin suhteisiin kolmansiin maihin.

32 Tästä seuraa, että – toisin kuin Swiss International väittää – tämän tuomion 26 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä ei ole vahvistettu yhdenvertaisen kohtelun periaatetta koskevaa ”poikkeusta”, jota olisi tulkittava suppeasti.

33 Lisäksi kyseinen oikeuskäytäntö ei koske ainoastaan tilanteita, joissa unioni on käyttänyt aikaisemmin ulkoista toimivaltaansa kansainvälisen sopimuksen kaltaisen ulkoisen toimen yhteydessä, vaan se koskee kolmansien maiden välistä erilaista kohtelua, joka ulottuu myös päätöksen N:o 377/2013 kaltaisiin unionin yksipuolisiin toimenpiteisiin, joilla pyritään edistämään kansainvälisen sopimuksen tekemistä.

34 Toisin kuin Swiss International väittää, unionin tuomioistuin on nimittäin soveltanut mainittua oikeuskäytäntöä myös tapauksissa, joissa kolmansien maiden välinen erilainen kohtelu ei johtunut siitä, että unioni oli käyttänyt aikaisemmin ulkoista toimivaltaansa muun muassa tekemällä unionin kansainvälisen sopimuksen. Kyseessä olleiden kolmansien maiden välinen erilainen kohtelu ei johtunut 28.10.1982 annetun tuomion Faust v. komissio (52/81, EU:C:1982:369) taustalla olevassa asiassa unionin tekemästä kansainvälisestä sopimuksesta vaan unionin lainsäädännöstä, jossa lykättiin yksipuolisesti tuontitodistusten myöntämistä tietyille tuotteille, jotka olivat peräisin kaikista kolmansista maista lukuun ottamatta niitä kolmansia maita, jotka kykenivät varmistamaan sen, että kyseisten tuotteiden vienti unioniin ei ylittänyt tiettyjä määriä.

35 Tästä seuraa, että päätöksen N:o 377/2013 1 artiklassa käyttöön otettu kolmansien maiden välinen erilainen kohtelu unionin ulkosuhteissa ei kuulu yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamisalaan.

36 Näissä olosuhteissa ensimmäiseen kysymykseen vastaamiseksi ei ole tarpeen tutkia, voiko tällainen erilainen kohtelu olla objektiivisesti perusteltavissa.

37 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että päätöksen N:o 377/2013 tarkastelussa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kannalta ei ole ilmennyt mitään seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa kyseisen päätöksen pätevyyteen, siltä osin kuin tilapäistä poikkeusta, josta kyseisen päätöksen 1 artiklassa on säädetty niiden direktiivin 2003/87 12 artiklan 2 a kohdasta ja 16 artiklasta aiheutuvien vaatimusten osalta, jotka koskevat kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien palauttamista vuoden 2012 aikana unionin jäsenvaltioiden ja useimpien kolmansien maiden välillä liikennöityjen lentojen osalta, ei sovelleta muun muassa Sveitsissä sijaitseville lentopaikoille saapuviin ja niiltä lähteviin lentoihin.

Toinen kysymys

38 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toista kysymystä ei ole tarpeen tutkia.

Oikeudenkäyntikulut

39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Poikkeamisesta tilapäisesti kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetusta direktiivistä 2003/87/EY 24.4.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 377/2013/EU tarkastelussa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kannalta ei ole ilmennyt mitään seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa kyseisen päätöksen pätevyyteen, siltä osin kuin tilapäistä poikkeusta, josta kyseisen päätöksen 1 artiklassa on säädetty niiden kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13.10.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 19.11.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/101/EY, 12 artiklan 2 a kohdasta ja 16 artiklasta aiheutuvien vaatimusten osalta, jotka koskevat kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien palauttamista vuoden 2012 aikana Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja useimpien kolmansien maiden välillä liikennöityjen lentojen osalta, ei sovelleta muun muassa Sveitsissä sijaitseville lentopaikoille saapuviin ja niiltä lähteviin lentoihin.

Allekirjoitukset